

Enheten för naturvård

Adelsö prästgård SE0110182

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18537-2017

Namn	Adelsö prästgård	Areal	2,5 ha
Natura 2000-kod	SE0110182		
Kommun	Ekerö		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2017-06-12		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Privat		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
9070	Trädklädd betesmark	2,4	96

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

Bevarandesyfte för Adelsö prästgård

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna. I Adelsö prästgård inne bär detta 9070, trädklädd betesmark.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18537-2017

På Adelsön finns - utöver Adelsö prästgård - åtta till nio mindre områden med ek, samt några solitärer. Ett av områdena är klassat som naturminne och ett är Natura 2000-område (Adelsö prästgård). Övriga är oskyddade.

Adelsö prästgård ligger inom Mälarens värdestrakt, där naturvärdena främst är kopplade till lövträd, bl a hagmarksekar.

Prioriterade åtgärder för området är bete, samt upprättande någon form av betesavtal/miljöstödsersättning. Se kursiverad text under rubriken ”Bevarandeåtgärder med tidsplan”.

Bevarandemål för Adelsö prästgård

Trädklädd betesmark (9070)

- Arealen trädklädd betesmark ska bibehållas.
- Vegetationen ska vara välhävdat av bete och/eller slåtter, helst bete, varje år vid vegetationsperiodens slut så att ansamling av förna inte sker.
- I hagen ska det finnas flera fritt stående, solbelysta, spärrgreniga askar och ekar.
- Det ska finnas grov död ved och mulmträd.
- Det ska finnas gläntor där solljus når fältskiktet, vilket är en förutsättning för en hävdgynnad flora.
- Igenväxningsvegetation ska inte/endast i måttlig omfattning förekomma.
- Blommande/bärproducerande buskar och småträd, t.ex. slån, nypon och enar, ska bevaras vid låg täckningsgrad
- De för livsmiljön typiska arterna, till exempel arten guldspudrad spiklav och artgruppen blekspikar, ska finnas i livskraftiga bestånd.

Beskrivning av området

I denna trädklädda betesmark väster om Adelsö prästgård har det pågått ett flerårigt restaureringsarbete för att öppna upp hagen och för att plocka fram tidigare fritt stående hagmarksträd.

Beskrivning av livsmiljöer

Trädklädd betesmark (9070)

Området domineras av ask, varav flera är mycket gamla. Här finns även inslag av gamla, grova hagmarksekar samt björk, al, alm, hassel och hägg. Området omges av åkrar och ett avverkat alkärr som nu är bevuxet med ungt alsly. I området finns flera lågor av gamla, grova askar och ekar, enstaka grova högstubbar av ask.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18537-2017

Flera av de gamla askarna innehåller mulm, en blandning av sågspånsliknande gnag- och spillningsrester som finns i håligheter i träden, där flera sällsynta insektsarter lever. I nordöstra delen av området finns ett tätt buskage med hagtorn. Där träden står tätt är marken delvis bar och saknar buskskikt till följd av högt betetryck och på grund av beskuggning. I fältskiktet växer både gräs, låg- och högrörter.

Hagmarken har haft en lång beteskontinuitet fram till 1970-talet då området var obetat i ca 10 år. Betet har nu återupptagits med får. På några av askarna finns det spår av hamling. Genom området går en mindre brukningsväg.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

Trädklädd betesmark (9070)

- Igenväxning till följd av upphörd eller minskad hävd. Detta leder till beskuggning av de grova lövträden vilket förkortar trädens livslängd och missgynnar de många trädlevande arterna som företrädesvis gynnas av att trädet är solbelyst.
- Avsaknaden av ersättningsträd till de gamla grova träden.
- Vinterbete kan bidra till att marken trampas sönder och att föryngringen av rekryteringsträd försvåras.
- Stora stormfällningar av gamla grova träd. Försök att undvika att röja så att vindstyrkorna ökar och riskerar att fälla träd.
- En avverkning av de gamla ädellövträden eller bortstädning av döda högstubbar och torrakor utgör ett direkt hot mot de arter som de hyser.
- Markexploatering, t ex dikning, uppläggning av jordmassor, utfyllnad eller annan exploatering t ex bebyggelse i området.

Bevarandeåtgärder med tidsplan

Gällande regler

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18537-2017

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB inom hela av Natura 2000-området. Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden, t.ex. uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller t.ex. byggnader som behövs för de areella näringarna och som måste finnas inom strandskyddat område.

Behov av ytterligare reglering

Avtal eller miljöersättning behövs för att säkra att området hävdas.

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder för området. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
Trädklädd betesmark (9070)	<i>Bete.</i> Eventuellt ytterligare åtgärder efter den omfattande restaurering som utfördes 2001-2006.	Årligen. Vid behov.

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
Trädklädd betesmark (9070)	Troligen gynnsamt efter restaureringsinsatser.

Inventeringar i området och andra referenser

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2002-05-10.

Länsstyrelsen i Stockholms län. Beslut om projektstöd för restaurering av betesmarker vid Prästgårdsviken, beslutsdatum 2001-07-11. D.nr. 1432-2001-36721.

Länsstyrelsen i Stockholms län och Skogsvårdsstyrelsen i Mälardalen. Ädellövskogsinventering i Stockholms län, södra länsdelen. 2001.

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering. 1997.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12Beteckning
511-18537-2017

Karta

Begreppet "naturtyp" i kartan är synonymt med "livsmiljö" i resten av dokumentet.